ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Хмельницького інституту соціальних технологій Університету „Україна”

_____ Михайло ЧАЙКОВСЬКИЙ

„01” 09 2025 р.

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Повна назва дисципліни (державною мовою)	**Профілактика захворювань, ускладнень та функціональних порушень**
Спеціальність	І7 Терапія та реабілітація
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Рівень освіти	другий (магістерський) рівень
Статус навчальної дисципліни	професійна
Курс і семестр вивчення	1 курс, 1 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (зазначаються відповідно до навчального плану)	Лекції 16 год. практичні 14 год. Самостійна робота 60 год.
Вид індивідуального завдання	реферат
Форма підсумкового контролю	залік
Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу	https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=28246
Кафедра	Фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури та спорту
Викладач	**Шпілевська Марія Максимівна –** кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій
Контактна інформація викладача для консультацій	*Телефон інституту:* (0382) 70-45-56 *Кабінет:* 37
Анотація навчальної дисципліни	
Мета дисципліни	формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань, практичних умінь і професійних компетентностей, необхідних для здійснення профілактичної діяльності у сфері фізичної терапії, зокрема щодо попередження виникнення

	захворювань, розвитку ускладнень та функціональних порушень, з урахуванням біопсихосоціальної моделі здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування (МКФ).
Мета орієнтована на формування компетентностей	ЗК 01. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 04. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. СК 01. Здатність професійно мислити, диференціювати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної сфер, визначати обмеження рухових та поєднаних із ними функцій, активності та участі пацієнта за біоцсихосоціальною моделлю, обмеження життєдіяльності. СК 02. Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта/клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.
Очікувані результати навчання	РН 01. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта. РН 06. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп, зокрема при складній, прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний валідний інформативний інструментарій.

Перелік тем навчальної дисципліни

Модуль 1
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
Теоретико-методологічні основи профілактики у фізичній терапії

Тема 1. Теоретичні засади профілактики захворювань у фізичній терапії

Розглядаються основні поняття профілактики (первинна, вторинна, третинна), їх роль у системі охорони здоров'я. Аналізується біопсихосоціальна модель, яка є базовою відповідно до ОПП, та її значення у попередженні порушень функціонування.

Сутність профілактики як складової системи охорони здоров'я, ключові напрями діяльності фізичного терапевта. Рівні профілактики: первинна (попередження виникнення захворювань), вторинна (раннє виявлення та запобігання прогресуванню) та третинна (попередження ускладнень і інвалідизації).

Біопсихосоціальна модель здоров'я, Структура функціонування за МКФ: функції організму, активність, участь, фактори середовища. Роль фізичного терапевта у формуванні здорового способу життя, профілактиці хронічних неінфекційних захворювань.

Тема 2. Фактори ризику розвитку захворювань і функціональних порушень

Вивчаються внутрішні та зовнішні фактори ризику (гіподинамія, стрес, травматизм, хронічні захворювання), механізми їх впливу на організм та можливості їх корекції засобами фізичної терапії. Розвиток серцево-судинних, дихальних, неврологічних і опорно-рухових порушень. Механізми формування патологічних станів (декомпенсація, адаптаційні реакції, порушення гомеостазу). Оцінка ризиків у клінічній практиці, скринінгові методи, визначення груп ризику. Ідентифікування факторів ризику у конкретного пацієнта, обґрунтовування необхідності профілактичних заходів.

Тема 3. Методи і засоби профілактики у фізичній терапії

Розглядаються основні профілактичні засоби: терапевтичні вправи, фізична активність та засоби профілактики, ергономіка, освітні програми для пацієнтів. Особлива увага приділяється доказової профілактики (evidence-based practice). Комплекс засобів профілактики, які застосовуються у фізичній терапії. Аналізується принцип дозування фізичного навантаження, індивідуалізація програм, безпека виконання вправ. Сучасні підходи доказової медицини до профілактики, використання клінічних рекомендацій і протоколів.

Тема 4. Організація профілактичної діяльності фізичного терапевта

Аналізуються принципи планування профілактичних заходів, роль мультидисциплінарної команди, комунікація з пацієнтом, ведення документації та контроль ефективності профілактичних програм. Організаційні аспекти профілактичної роботи. Планування профілактичних програм. Роль фізичного терапевта у мультидисциплінарній команді, взаємодія з лікарями, психологами, соціальними працівниками. Комунікація з пацієнтом, мотивація до змін способу життя, ведення медичної документації. Методи оцінки ефективності профілактичних заходів, контроль результатів і корекція програм. Мотиваційне консультування (motivational interviewing).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Практичні аспекти профілактики захворювань та ускладнень у різних нозологіях

Тема 5. Профілактика захворювань серцево-судинної та дихальної систем

Описуються методи профілактики гіпертонічної хвороби, ІХС, ХОЗЛ, включаючи фізичні вправи, контроль навантаження, дихальні техніки та зміну способу життя. Методи оцінки функціонального стану (ЧСС, АТ, толерантність до навантаження), принципи побудови програм фізичної активності. Дихальні вправи, кардіореспіраторні тренування, контроль інтенсивності навантаження. Зміна способу життя, профілактика ускладнень та підвищення якості життя пацієнтів.

Тема 6. Профілактика порушень опорно-рухового апарату та травматизму

Розглядаються профілактика сколіозу, остеоартрозу, травм, професійних перевантажень. Вивчаються ергономічні підходи, корекційні вправи, методи та принципи формування правильної постави, профілактика м'язевого дисбалансу, перевантажень, побутових травм, спортивного травматизму. Корекційні вправи, стабілізаційні тренування, ергономічні рекомендації для різних груп населення. Профілактика професійних захворювань.

Тема 7. Профілактика неврологічних порушень та ускладнень

Профілактика інсульту, нейродегенеративних станів, контрактур, пролежнів, порушень рівноваги. Засоби ранньої мобілізації, позиціонування та підтримки функціональної активності. Підходи до профілактики падінь, відновлення координації та балансу. Робота з пацієнтами похилого віку та після тяжких неврологічних станів.

Тема 8. Профілактика ускладнень у процесі реабілітації та контроль ефективності

Розглядаються методи моніторингу стану пацієнта, попередження ускладнень під час фізичної терапії, оцінка ефективності втручань та корекція програм фізичної терапії. Ризики перевантаження, погіршення стану пацієнта, розвиток вторинних ускладнень. Методи контролю: моніторинг стану, використання шкал оцінки, функціональних тестів. Процес корекції реабілітаційної програми на основі отриманих результатів.

Клінічне мислення, прийняття рішень і забезпечення безпеки пацієнта.

Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Фізична терапія, ерготерапія: клінічні протоколи та стандарти медичної допомоги / Міністерство охорони здоров'я України. Київ: МОЗ України, 2021.
2. Фізична терапія: підручник / за ред. В. М. Платонова. Київ: Олімпійська література, 2020.
3. Основи фізичної терапії: навчальний посібник / за ред. О. А. Бас. Львів: ЛДУФК, 2021.
4. Реабілітація та фізична терапія: навчальний посібник / Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського.. Тернопіль: ТНМУ, 2022.
5. Теорія і методика фізичної терапії: навчальний посібник. Харків: ХДАФК, 2020.

Допоміжна:

1. Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я. НК 030:2022. Київ : Міністерство охорони здоров'я України. 2022. 226 с.
2. Класифікатор медичних інтервенцій. НК 026:2021. Київ. Міністерство охорони здоров'я України 2021. 170 с.
3. Питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я : Постанова Кабінету міністрів України від 3 листопада 2021 р. № 1268. Київ. 43 с.
4. Фізична терапія у неонатології та педіатрії : рекомендована література з навчальної дисципліни. Львів, 2019. 3 с.
5. Бурка О. Терапія та реабілітація в науці і клінічній практиці: сучасні виклики, шляхи вирішення : монографія. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2024. 158 с.
6. Бурка О. Теоретичні аспекти впровадження сучасних методик відновлення організму як цілісної системи : монографія. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2023. 161 с.
7. Яременко О. Б. Фізична терапія при неврологічних захворюваннях : навч. посіб. Київ : Медицина, 2024. 300 с.
6. WHO Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour. *World Health Organization*, 2020.

Рекомендовані курси для поглибленого вивчення дисципліни (неформальна освіта):

1.Госпітальна оцінка медичних технологій. URL : https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=278

2. Курс «Кейс-менеджмент в процесі реабілітації. URL : https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=236

3.Критерії індексації та коди https://pedro.org.au/ukrainian/learn/indexing-criteria-and-codes/

4. Реабілітація в системі охорони здоров'я: курс для лікарів. URL : https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=211

5. Документування процесу надання реабілітаційної допомоги на основі МКФ. URL : https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=185

6.Базові засади застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). URL : https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=184

Система оцінювання результатів навчання:

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо. За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS. Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру. Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів. Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче. Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи,

індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань. Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях. Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Накопичування рейтингових балів із навчальної дисципліни:

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ НА ЗАЛІКУ

Поточне тестування та самостійна робота										СР	ІНДЗ	Сума	Залік*
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2									
Т1	Т2	Т3	МК 1	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	МК 2	30	25	не більше 100	Не більше 30
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5				

Т1, Т2 ... Т9 – теми змістових модулів.

*- залік складається у випадку, коли здобувач освіти не набрав необхідну кількість балів для автоматичного заліку, або ж хоче підвищити свій бал.

Шкала оцінювання результатів навчання:

Оцінка за 100-бальною системою			Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
90 – 100	*відмінно*	5	*зараховано*	**A**	*відмінно*
82 – 89	*добре*	4		**B**	*добре (дуже добре)*
75 – 81	*добре*	4		**C**	*добре*
64 – 74	*задовільно*	3		**D**	*задовільно*
60 – 63	*задовільно*	3		**E**	*задовільно (достатньо)*
35 – 59	*незадовільно*	2	*не зараховано*	**FX**	*незадовільно з можливістю повторного складання*
1 – 34	*незадовільно*	2		**F**	*незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни*

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми, відрахування.

Комунікаційна політика

Здобувачі освіти повинні мати активовану пошту. Обов'язком здобувача освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки та відвідування, перегляд інформації у Viber-групі, у розділі сповіщень на платформі Moodle. Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача освіти є робота з дистанційним курсом. Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту кафедри.

Політика щодо пропусків занять

Здобувачі освіти мають відвідувати лекційні та практичні (семінарські) заняття. Відсутність на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку здобувачів освіти і поліпшенню іміджу університету (інституту/коледжу). При дистанційній чи змішаній формах організації освітнього процесу відвідуваність занять стає тотожною відвідуваності та активності здобувача освіти (виконанню завдань).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Здобувачі освіти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Здобувач освіти, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач освіти не згоден із оцінюванням його знань, він може оскаржити виставлену викладачем оцінку в установленому порядку.

Бонуси

Здобувачі освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання / до підсумкової оцінки.

Силабус відповідає змісту ОПП «Фізична терапія, ерготерапія»; (а саме: відповідність назві дисципліни, кількості кредитів, формі підсумкового контролю, набору компетентностей і результатів навчання) спеціальності І7 Терапія та реабілітація, яка пройшла процедуру рецензування стейкхолдерами.

Силабус затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

Протокол від „28” серпня 2025 року № 1

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора
з освітньої діяльності
Хмельницького інституту
соціальних технологій _____ Наталія ЛУЦКЕВИЧ

Завідувач кафедри фізичної терапії,
ерготерапії, фізичної культури і спорту Людмила КРАВЧУК